

“ধৰ্ম্ম হায়বসি নুংঙাইবগী অমতা ঙায়ৱৰা উপাইনি।

মীৰু মীওইৰা ওইহনৰা ধৰ্ম্মগী মৰু ওইৰা তঙনি।”- সোনামনি (ধৰ্ম্ম তঙ্ন)

হেৰুৱে

সনা লৈবাক মণিপুৰ

—ৰঘুবীৰ থিয়াম

ইমা নুশিৱৰী মণিপুৰ!

সনা লৈবাক মণিপুৰ!

চহী তৱেং খুন্সাকঙৈ,
মীখা পোন্না লেক্সিঙৈ

অৱানা তমখীনা ওংলিঙৈ

মোৱোক থাদুনা হাংলিঙৈ

খবাত্তা যাইৱিনা লেংলিঙৈ

হীৰু-হীৰু৷ কপখিৰা নত্তৱা নঙ?

তৱানিপাল শতাব্দী

গৱিৰনিৰাজ হাৰুজ

শান্তিদাসকী ইথিলনা

কংলা উত্ৰা মমাঙদা

পুৱান চাম্যকুন মৈথাঙৈ

ৰামাদি ধৰ্ম্ম শব্দেৱকঙৈ

অমকসু হীৰু-হীৰু৷ কধুৱৰা নত্তৱা নঙ?

গম্ভীৱসিংহনী মতমদা

গ্ৰাণ্ট পেব্বৱটন অনীনা

কৰো তস্পাক দীখিঙৈ

তাংখা চাতৰুক লৌৱকঙৈ

লৈশাংখোং থিংঙেল কায়বদা

য়াইৰিপোক থ্খাললু চনুনা

ঈৱোমুংদা লাইজগী

লৈবাক উশিল ওইখিঙৈ

শল্লাং ইফা-ফনা অমুকসু

হীৰু-হীৰু৷ কপখিৰা নত্তৱনে নঙ?

তৱামাপল শতাব্দী, অমুকসু

ফিৱিদি মচা লমহেনবনা

মৈত চন্সগী ঈদা

ঈমোং ঈতিহাদুনা

নমু পোংশেমগে যৌৱাংঙৈ

গোবিন্দবু মংথোকঙৈ

কংলা শাবু কাপখায়ঙৈ

থাঙ্গাল টিকেদ্ৰ অনীৰু

তমখীনা ফাসি তৌখিঙৈ

ইমা নঙগী ফিৱালৰু

খোঙনেংননা শেগায়ঙৈ

নুপী লানগী মতমদা

শংগিননা ঈৱম ফাংখিঙৈ

ইমা, নঙ পুন্সেই লৌইৱৰা নত্তৱা?

থম্মোয় মচেং তাখিৰা নত্তৱা;

ওন্ন-থোইনা খাঙখিৰা নত্তৱা;

হীৰু-হীৰু৷ কপখিৰা নত্তৱা নঙ?

অৱোইবদা, অমঙুগা হংজগে ইমা

কুনশুৰা শতাব্দীসিদা

চিংশাংনা মৰু কেৰুৱৰা

লোভাক্তা ঈশিং লৈত্ৰৰা

অচুন্না অমতা তৌনত্ৰৰা

কল-কাৱখানিশিং শিৱৰা

থবক তৌৰা ফংনত্ৰৰা

হুৱানবগী চাক্ষফম ওইৱৰা

নাচিংগে নীংৰা কায়ৱৰা

নোংমু মখোন্স্তা তাৱৰা

মীহাং-মীপুন তোয়ৱৰা

মীকপ-মীৱাওখোৱা মৱকসিদা

ইমা, নঙবু নুংঙাইবিৱিৰৰা, পেনবীৱিৰৰা!

পুন্সিৎদা কৱি ফাওবিবগে

শেংনা অমুক্তা খুশ্খি়ুনে, ইমা,

নঙবু সনা ওইৱিৰৱনে ইমা?

পোইৱৈ লৈবাক কংলৈবাক পোৱক্ষম লমদম ইৰৈবাক

—খাইদেম প্ৰমোদিনী

পোইৱৈ লৈবাক কংলৈবাক পোৱ্ক্ষম লমদম ইৰৈবাক

কোৱোয় হেনবী মণিপুৰ মণিপুৰ মণিপুৰ।

ভাৱত নোংপোক চিদাইদা চিক্স-লেম্মা গাল্লিৰী

মালেম শাংনা ফাওৱিৰী কোৱোয় হেনবী মণিপুৰ।

শংলেন ফীজেল থোল্লিৰী লৌইবী চুফং খঞ্জৰী

লোভাক-ঈতাল্ল লৈতেংবী শলাই তৱেংনা খুন্দবী

ৰাৱত-পান্দবী ইৰৈবাক কোৱোয় হেনবী মণিপুৰ মণিপুৰ।

ইফাল নম্বুল কেংৰা ইৱিল ওইৱি পলেম নঙগী শিংলী

পাহ্লেইহীগী শাইওনলম ফৌওইবীগী খুহ্লেৰুক্ষম

নথানুংদা পোমজগে নন্তহাভা শাংচগে

অৱাং-অপা লৈত-লম কোৱোয় হেনবী মণিপুৰ মণিপুৰ।

নীংথিজৰা মীতৈ লৈপাকনি

—কোনসৰা ইবোচৌ

নীংথিজৰা মীতৈ লৈপাকনি

পীল্লা লাইগী শভুম ওইবনি।

কৌত্ৰু চিংনা লেফু ওইৱিদো

কংলানদি খোয়দৌ ওইৱিদো

লোভাক-সনা-তেংকোং ওইবনি

পোইৱৈ মীতৈ সনা লৈবাকনি।

ওইৱি শিংলী তুৱেল অহুমা

ইৱিল নম্বুল তুৱেল অচৌবনা

চেঞ্জ ওইদা য়েভা ময়ায়দা

তিল্পৱিদো লন্সেন ইথায়দা।

লাইৱৈপাকনি লাইনা শেখনি

লেপ্লা লাইগী মওং ওইবনি

মীয়ায়ফৱেই পীকই খন্দুনা

ঙক্সমনি ইপা ইপুনা।

(খোমজিনৰা অমদি শেম শাৰা- বি জয়ন্তকুমাৰ শৰ্মগী লৈবাক নীংবগী ঈশৈ অমসুং শৈৱেংদগী লৌখংচৰা)

মচু অহুমগী ফিৱাল

—ডা. অকোইজম ইবোহল

গেকৰা, অচৌৰা, অশংৰা

ভাৱতকী মচু অহুমগী ফিৱাল

পাইহল্লসি অতিয়া পল্লা ৰাংনা

নীংখা তঙ্গী চহী ৭৫ শূৱকপদা;

উংলসি খুংশল্পনা অমতা ওইনা

অপূনবগী পাদ্মল, থৌনা লিংজেল

লাকচ খুদুম চলহনগুমসি কৈদৌনুংদসু

য়েৰুৰা অমতনা ইমা লৈবাকপু;

ঙাকসি নুমিৎ থানা লৈৱিমথৈ

পূৰুচেল শেংৰা, অচুৱা চংপা

পূৰুক্চনি মদুতনা ঈং-তগ্ৰা

পুলি মহিং অমা মালেমদা;

শুৱসি, নোন্সসি, চংলসি

চৰোং চুমহল্লসি মঠে মৰোং

ওইহল্লসি মীপান তাংদৰা লৈবাক

পুল্লমক্তগী মাঙজিল থাৰা লমদম;

হে ইমা ভাৱত নুংশিখোইৱৰী

থৰায় মঙাদগীসু হেমা পাম্মুৱৰী

নঙগীদমক পোকচগে, নঙগীদমক হিংজগে

থৰায় থাৱবসু নঙগীদমক থাজগে।

মায়থোঙ খাজদগী

হেনখিবশিং অদুনা

—গ্ৰীকাজম নন্দকুমাৱ

এথোয়গী চনুৱাশিং অদুনা

মায়থোঙ মকা-লাম্মা

মোমোন মোমোন (নোঙ্লদুনা,

পৃথিৱীগী মীয়ামশিং অদুগী

মমাঙদা নোৰু-খেনা

সনাগী, লুপাগী তৰুমান

শিৱদুনা লেপখিবদো

উদবৰা নহাকপো?

এথোয় অসে লমদম’দুগী

চনুৱা গাভ্ৰনি,

হায়না মৰ্যৌ পোংনা

লাওজৰা ঙমখিবদো

উইহদবৰা নহাকপো।

মপাম লমদম লমনুংশিগী

নবুং-নৌপ্মাশিং নীংশিংলন্সেইদ্রা

মখোয় মশেল য়েংনা য়েংনদুনা

হিয়াংদৌগী নিনি পানৰা

নিংঙোলশিংগী চাক্কৌৰা থা,

বিৱিৰ্মহমগী শামবুং অদুদগী

হুঙ্লখো অমুক অনৌৰা অশা

কয়্যাগা লোয়নৱদুনা

মথংগী সনাগী তৰুমানগীদমক।

কেকু লোৎলি অথৌবশিংগী

নুমিৎ ওগষ্ট ১৩

—পুয়াম অচৌ খুমনচা

অথৌবশিংগী খোঙ্মল লিৰুসি

হয়েংগীদমক তুংলমচংকীদমক,

ইৰৈপাক্কীদমক থৱায় থাখিৰা

অশোন-অপন অৱা অৰা

অমাঙ ততা নংখিৰা,

ইৰৈৰাক্কীদমক চেংখিৰা ফিৰেপ

য়েৰুৱদা ঙক নোন্দৰা

উংখিৰা থৌনা পৃথিৰা পোংলুম

মায়থীগনি খঙলৰা লানফম।

ফৈদা পুং লস্পাক বিৱ টিকেদ্ৰজিং পাৰ্ক

ফাসি কোঙ্গৌইখত্ৰা তাৱক্সিৰা

নোৱ্ৰা নোৱ্ৰা ওগষ্ট ১৩ কুম্জা ১৮৯১,

নত্তৌ নত্তৌ! অথৌবশিং মখোয়খত্ৰা

কজাও জমাদাৱ (মে ২৫, ১৮৯১)

নিৱঞ্জল সুবেদাৱ (জুন ১৮, ১৮৯১)

লৈৱি চৱাই নাগা (ওক্টোবৰ ১৩, ১৮৯১)

থৱায় কংত্ৰৰা খোঙমী লাদ্গী কয়া।

ফদ্বাল মুমবগী লান সেপ্টেম্বৰ ২১, ১৮৯১

অৱা ব্ৰমিজ তানখাইৰা ১৮২৪-১৮৯০ লান

তুংদা ওইখি নিংথৌ সুৱচদ্ৰ কৌইৱেং

কুঙ্লচদ্ৰনা ফদ্বাল কাখিৰা

ওইখিৰনি এঙলো ৰাৱ ১৮৯১।

কুইটনগী য়াথং মাৰ্চ ২৩/২৪ কুম্জা ১৮৯১

কেনুং লান থৌখিৰনি,

মিচম প্ৰজাগী পুলি লন থুম মাঙ তাকখিদো।

মিষ্টৱ কুইটন মিষ্টৱ গ্ৰিমৰুদ সাহেব &

পুদি পীখ্মথি মৈত্ৰবাক কংলদা।

ওইৱমগদ্রা, হাংলমগদ্রা সাহেব &

এঙলো লান ১৮৯১?

নিংথৌ মথংখনৰা লানচিং পুৱেলগী ৰাখল?

চিংলেন নোংদ্ৰেনখোম্মা ১৮২৬-১৮৮৬

বুটিশ সাহেবশিংগা নুংশিনখি

ৰাখল মীংয়েং শাদ্মত্ৰা?

বুটিশনা ময়কৈ মৱি কৌশিল্পৰা

নাহ্লেৱক্ষম লৈত্ৰৰা শাৱংদা

লাহ্লেংনৱিৰা অথৌৰা পাৱিৰা!

ঈগী লান পোৱ্ক্ষম ইমাগীদমক

লাহ্লেংনৱিৰা ইমাগী ফিজগী মনিশিং

কাউৰা ঙ্গ্লেই ওগষ্ট ১৩না লাকপদা

নীংশিংসি অথৌৰা পাৱি অথৌবশা,

হেৱাং লৈৱাং খুজোক খুজোক

মীকৌ পিগা ইৱোয়ননা অথৌবশিংগী মফমদা।

য়েতুনা থল্লসনু সনা ময়েল্লা

ওগষ্ট ১৩ মণিপুৰগী পুৱাৱীদা

লৈহৌৱসনু তুংলমচংকী পুৱাৱীদা।

পছুলমদাই

—তাভালা নিংথোজা

মমি শাল্লৰুৰা মিংয়েং’সিনা লাকশিনৰা ঙক্সে

নঙগী চমজৱৰী মায়থোঙদ্রো!

অৱেপ্পা লৈত্ৰৰা লৈচিলগী মতৌগুম মচেং-মচেং,

কয়া থোৱা কায়থৱক্সে অসুম-অসুম,

অসুম-অসুম!

নপাউ পুৰা কোকিল চেক্সগী

য়াৱাসে তাইওন্নৱৱে ইফমদা

ঙসিদি, ওইৱৱে খোম্মাং য়ৈৱকখিদ্ৰৰা

শিগাংনৰৰা লৌইবীগুন্সে থম্মোয় লকাসে!

লৈত্ৰক চংলৰা তুৱেল খোংমুংদা

লু থুন্সদুনা কৱিবু অমুক কামৱিৰা,

অৱেখনি শামস্ৰসনু মমি,

তাইওন্নৱ্সনু

মঙলাদো নুংশিগী!

মতম মতমগী ৰাখল

খঙহৌদে অথৌবশিংগী কুমওন থৌৱম লাকখি, অগষ্ট ১৩। পুন্সিং হকচাং শোষ্ট্ৰে। অঙাং ওইৱিঙৈ হায়ঙ্কুল তন্সিঙৈগী পুলি নীংশিংলকই। এথোয়না হায়ঙ্কুল তন্সিঙৈদা ওঝানা মঠেৱোয় মৰী মঙা খনগৎলগা ঙ্গলগী মপাদা লমজাওদা থোকলৰুগ্গা অথৌবশিংগী নুমিৎ হায়না থাৰা ফিৱাল মচা লম্বীদা লাকপদা ওজনা য়োলহনখি। ফিৱাল মচা ফুৱিংতা থেংনবনি। ফিৱাল অমদা শিকি (পৈশা ২৫) পীৰনি। এথোয় মঠেৱোয়শিংসু অমমম লৈহনখি। ফংলকপা অপুনৰা পৈশাদু ঙ্গলগী হেদমষ্টৱদা পীশিনখি। অথৌবশিংগী নুমিৎ অগষ্ট ১৩ অসি ঙক্সিঙৈগী ঙ্গুল খুদিংমক্তা মৰুওইৰা থৌৱম ওইনা পাংথোক্ৰখি। এথোয়সু য়াওৱকখি। লৈকাইগী অহল-লমন য়াওনা ঙ্গলদা চাউনা পাংথোক্ৰৈ। য়ুমদা শাংপা লৈ হেৰুগ্গা অথৌবশিংগী ফোটোদা লৈ কংহনখি। থৌৱম হৌদোকপদা ওজা হেদমাষ্টৱনা মঠৈৰাক্কীদমক থৱায় থাত্ৰবশিংগী মৱমদা ৰা ঙাঙখি। মখা তাৱকপা মৰুওইৰা থৌৱমদি, মঠেৱোয়শিংগী শৈৱেং থীৰা তাম্ববনি। শৈৱেং য়াম্মা থীনৱকখি। অঙাং ওইবনা, অথৌবশিংগী নুমিৎ লাক্গা য়াম্মা নুংঙাইখি। অতৌগী নভে শৈৱেং থীৰা ফংবগীনি। শৈৱেং থীৱকপগী কামৰা অমনা, মঠৈবাক নীংৰা অথৌবশিংবু খঙৰা ঙুমহল্লি। হায়ঙ্কুল তন্সিঙৈদগী য়ুবৰাজ টিকেদ্ৰজিংকী অতোপ্পা মমিং কৌইৱেং কৌই হায়বসি খঙলকত্ৰে। লান শোক্ৰুৱগা লৈপাক ঙাকলকপগী ৰাৱী, মখোয়গী মৱিংজেল মখৌনা, অকল অথৌগী ৰাৱী তাবদা থাং হাইৰা তমনিংখি, শগোল থৌনীংলকখি। নুপামচাশিং শাম্ববদা নিংথৌ মচা শাদুনা ৰাচেৎনা শাৰা থাংশাং য়েগ্পগা শগোল থৌৰী শাম্বৰা, লান শোক্ৰুৰা হায়দুনা মশাৱা অমা ওইনসু শামৱকখি।